

Remissvar

2020-538

2021-01-27

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Promemorian om undantag från stämme- lserna om karensavdrag

S2020/09429

STÄLLNINGSTAGANDE

Konjunkturinstitutet ställer sig negativt till den föreslagna åtgärden. Spridningen av covid-19 inom bland annat äldreomsorgen indikerar visserligen att det är viktigt att säkerställa arbetsvillkor som borde vara sjukskrivna inte går till arbetet. Det föreslagna undantaget från bestämmelserna om karensavdrag avser dock perioden 1 augusti 2021 till och med den 31 januari 2023. Med tanke på den pågående vaccinering mot covid-19 är det möjligt att samhällspridningen av covid-19 har avtagit betydligt redan vid tidpunkten för åtgärdsinförande. Vidare omfattar inte åtgärden timanställda, vilka utgör en betydande andel av de sjukskrivda inom bland annat äldreården.¹ Det gör att åtgärden sammantaget bör ha dålig samhällsnytta i det korta perspektivet.

Karensavdraget utgör en självrisk i sjukförsäkringssystemet. Historiskt har det funnits ett tydligt negativt samband mellan storleken på självrisken och sjuktalen. Historiskt har även en minskad självrisk för vissa yrkesgrupper resulterat i kompensationskrav från andra yrkesgrupper.² Det föreslagna undantaget är visserligen tillfälligt och i omfattning begränsat till yrkesgrupper som typiskt sett träffar personer i riskgrupper för infektionssjukdomar. Det går dock inte att utesluta att undantaget dels förlängs, dels sprider sig till andra delar av arbetsmarknaden. Detta riskerar att påverka arbetsutbudet negativt genom framför allt ökad korttids-sjukskrivning.

Regeringen har annonserat att systemet med ersättning för karens förlängs till och med april 2021. Konjunkturinstitutet anser att en förlängning av denna åtgärd är bättre lämpad för att på kort sikt minska spridningen av covid-19, inte minst då åtgärden även omfattar timanställda. Konjunkturinstitutet anser vidare att regeringen bör undersöka möjligheten att framöver förlänga ersättning för karens, men begränsat till yrkesgrupper inom framför allt sjuk- och äldreården som i sin yrkesutövning typiskt sett träffar de riskgrupper som avses i promemorian. Detta kan vara motiverat i framtida ett läge där samhällspridningen av covid-19

¹ Detta är särskilt problematiskt då timanställda "i högre utsträckning än andra kan ha svårt att tacka nej till erbjudet arbete av ekonomiska skäl trots att de är sjuka" (se *Äldreomsorgen under pandemin, Delbetänkande av Coronakommissionen*, SOU 2020:80).

² För en översikt av hur den svenska sjukförsäkringens utveckling historiskt formats av både statliga beslut och arbetsmarknadens parter se Edebalk, Gunnar (2007), *Historisk tidskrift*, 127:1 2007.

har minskat betydligt men där det fortfarande är viktigt att skydda dessa grupper från smittspridning.

Konjunkturinstitutet anser att det på längre sikt kan vara motiverat att se över graden av självrisk i sjukförsäkringssystemet i ljuset av erfarenheterna från pandemin. Detta bör dock ske inom ramen för en offentlig utredning som även tar hänsyn till effekterna på bland annat arbetsutbudet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Petter Danielsson.

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör